

DEBRECZEN

POLITIKAI, TÁRSADALMI és KÖZGAZDÁSZATI HIRLAP.

A debreczeni és vidéki függetlenségi párt közlönye.

Megjelen naponként, péntek és vasárnap kivételével.

Hirdetési árak:
 Helyben és postán küldés.
 Egy évre 10 frt-kr.
 Fél évre 5 —
 Negyed évre 2 — 50.
 Egyes szám 5 kr.

Adat: szellemi részét illető min-
 tén közzétételére: Nagy-hatvan-
 szék, 1884. szept. 20-án. D. sz. sz. sz.
 has. — a szerkesztésbe be-
 mutatva küldendő.

Működési helyben:
 TITKOSI K. LAJOS és társai
 OSÁRÉY KÁROLY könyv-
 kereskedésében és a kitűzött
 helyben KUTASI IMRE könyv-
 kereskedésében a postahivatalok
 nyomdájában a postahivatalok
 utján.

Kéziratok vissza nem
 adtnak.

Uj köztársaság.

(K. B.) Tal nagy tengereken, a föld-
 gömb tulsó oldalán, hol akkor kezd vi-
 radni, midőn nálunk alkonyodik, akkor
 van dél, midőn nálunk éjfél ut az óra:
 e hó közepén egészen váratlanul igen ér-
 dekes államforma-változás történt. A bra-
 zíliai császárság megszűnt s kikiáltott a
 »Braziliai Egyesült Államok«
 című új köztársaság!

Az új világban, a nagy, a boldog, a
 szabad Amerikában, melyet nagybárra
 európai bevándorlók népesítettek be s al-
 kottak ott virágzó államokat, a braziliai
 császár volt az egyetlen monarchikus uralko-
 dó. Ennek a trónját is összetörték s ma
 már Amerikában, az északi sarktól a déli
 sarkig, mindenütt csupán köztársasági ál-
 lamok vannak s ezen óriási, boldog világ-
 részre, melyre Európa népei irigységgel
 tekinthetnek, mindenütt a respublika fény-
 es napja hinti jótékony, áldást-hozó su-
 garait!

A braziliai forradalom híre meglepte
 a világot. Nem azért lepte meg, mintha a
 braziliai császárságnak hosszú időt mert
 volna jósólni valaki, hanem azért, mivel
 az előzőt braziliai császár: Dom Pedro
 egyike volt a legfelvilágosultabb, a leg-
 alkotmányosabb fejedelmeknek. Nagy birod-
 lalmában a rabszolgaságot, a XIX-ik szá-
 zadnak ezen szegényfoltját, eltörölte s min-
 dent elkövetett arra nézve, hogy birodal-
 ma egy anyagi, mint szellemi téren ha-
 ladjon. Mielg barátja volt a tudományok-
 nak és művészeteknek, melyeknek fejlődése
 iránt nem csak honában, hanem az egész
 művelt világban érdeklődött; — távol ál-
 lott minden önkény-uralmi törekvéstől, sőt
 hatalmi köre alig terjedt nagyobbra, mint
 a minő hatalommal egy köztársasági elnök
 bír, — népet szerette s annak javát szív-
 vén hordozta, népe is tisztelte őt: ennek
 dacára mégis megtörtént a forradalom,
 mely az uralkodók legnemesibékét a tróntól
 megfosztá!

Ilyen forradalmat, mint a braziliai,
 alig mutat fel a világ-történelem. V é r
 nem omlott, erőszakoskodások se az
 uralkodók, se a nép részéről nem történ-
 tek, — az államforma átváltoztatása, a
 császári trón ledöntése, a lehető legna-
 gyobb csendben ment végbe. És úgy lát-
 szik, hogy ez után sem lehet Braziliában
 zavargásoktól tartani.

A forradalom vezér-férfiai, kik bizo-
 nyára kiváló és nagy népszerűségnek ö-
 vendő emberek lehetnek, mert különböző
 alig sikerült volna tervük ilyen jól, tel-
 jes tisztelettel és kímélettel bántak el a
 császárral és annak családjával. Eszük
 ágába sem volt a francia forradalmárok
 példáját követni, kik vépráda hurcolták
 a királyt és annak minden hívét, hanem
 egyszerűen — küldöttségileg — megjelén-
 tek a császár előtt és kijelenték, hogy
 Brazília a művelődésben annyira előhal-
 adottnak érzi magát, hogy már most mo-
 narchikus államforma nélkül is indulhat
 tovább fejlődése elé. Köszönetet mondtak
 a császárnak ama számos és hazafias szol-
 gálatért, melyeket az országnak tett, de
 az ország — mint a küldöttségi tagok ki-
 jelentették — szilárdan el van tőkélve,
 hogy jövőben csak a köztársasági kormány-
 formát fogja megtartani, mint a mely egye-
 dül alkalmas tovább politikai és gazda-
 sági fejlődését biztosítani.

Sőt tovább mentek a loyális terén.
 Harmadfél millió dollár kárpótlást és tisz-
 tességes évi járadékot biztosítottak a csá-
 szárnak, arról is biztosították, hogy ellene
 és családjának tagjai ellen semmiféle me-
 rényletet nem terveznek, szabadságukat is
 épségben hagyják, hajuk szála sem fog
 meggörbülöni, csak utazzanak el Brazí-
 liából.

És a császár mit tett? Halomra lö-

vette talán zsoldosaival a népet, össze-
 bombáztatta talán Rio de Janeirót, a fő-
 várost? Oh nem! Kijelentette, hogy jogai-
 ról ugyan nem mond le, de az erőszaknak
 enged. Ha megunták uralmát: távozik. S
 ma már az egész császári család — a
 nélkül hogy legkisebb bántódása lett vol-
 na — utban van Európa föl.

Ilyen békés lefolyásu forradalom te-
 hát, mint a braziliai — mint fentebb is
 említettük — alig történt még valaha.
 Brazília összes tartományai nyugodtan tart-
 ják magukat, sőt hajlandóknak mutatko-
 nak a kikiáltott köztársaság elismerésére.
 A császárság hívei a katonaságra se szá-
 mithatnak, mert a braziliai katonaság cse-
 kély létszámu, ugy hogy nem bírna a nép
 nagy tömegével, de megkülömben is a
 katonaság kezdeményezte a forradalmat.
 Nemesi osztály, mely más országokban a
 dynasztia egyik legerősebb védbástyája,
 Braziliában nincs, — így ezen részről se
 várható ellenforradalom. Arról pedig, hogy
 valamely európai hatalom fegyveresen fog
 interveniálni Dom Pedro érdekében, még
 csak álmodni sem lehet, — így a brazí-
 liai köztársaság fennmaradása már is bizto-
 sítottnak mondható.

E forradalomnak a legvilágosabb ta-
 nusága az, hogy Amerikában a monarchi-
 kus államforma fent nem tartható, ellen-
 tétben Európával, hol a monarchizmus esz-
 méje — eltekintve Franciaországtól és
 Svájcztól — nemcsak hogy nem gyöngül,
 de mindig erősödik, sőt még Franciaor-
 szágnak is erős pártja van az egyedural-
 mi irányzatnak. Amerikában tehát egészen
 más világnézet uralkodik, egészen más esz-
 mék forronganak, mint Európában; el-
 kell ismerünk, hogy az amerikai eszmék
 sokkal egészségesebbek, mint a mieink, a
 minek tanubizonyosága az, hogy Amerika
 folyton gazdagodik, folyton előrehalad a
 civilizáció útján, míg Európa az állami,
 különösen pedig a katonai terhek sulya
 alatt, folyton szegényedik s kulturája nem
 tart lépést az állami kiadások növekedé-
 sével.

Brazília nem érezte a hadügyi terhek
 nyomását, hisz csekély számu hadsereget
 tartott, a diplomaták fondorlatai sem há-
 borgatták nyugalmát s nem akadályozták
 fejlődését, uralkodójával is teljes egyetér-
 tesben élt: mégis megdöntötte a monarchiz-
 must, mivel beállta, hogy a köztársaság a
 legjobb államforma.

Intő példa a braziliai forradalom az
 európai uralkodóknak és kormányoknak!
 Mert mi lesz akkor, ha az európai népek
 nem birják többé azon óriási hadügyi ter-
 heket, melyeket uralkodók érdekében fel-
 vállaltak? Mi lesz akkor — ha a köztár-
 sasági Franciaország virágzását látva —
 Európaszerte elterjednek a köztársasági esz-
 mék? Birják-e ezen eszmék terjedését a
 hadseregek meggátolni?

Okos, takarékos, a nemzetek gazdasági
 életét fejlesztő politikával kell tehát a kö-
 ztársasági eszméket tárgyalanokká tenni,
 mert különben vértengerbe borul Európa,
 s bekövetkezik a népek zendülése, a trónok
 hullása!

Egyelőre azonban nincs a kormányok-
 nak és fejedelmeknek miért aggódniok.
 Mert ahoz, hogy a köztársasági eszmék
 terjedjenek és diadalra legyenek vihettek:
 köztársasági erények is szükségesek.
 Ilyen erények azonban ma még
 Európa legtöbb országában nem találha-
 tók, gondoskodtak azoknak kiirtásáról sőt
 századok tartama alatt azok, kik
 »Isten kegyelméből«, de nem a
 népek akaratából, a zsarnokság minden
 aljas eszközt felhasználta uralmuk meg-
 szilárdítására!

== Belföldi hírek. A horvát tartomány-
 gyűlés a költségvetés tárgyalását a nov.
 26-án tartandó ülés napirendjére tűzte ki.
 A főváros jövő évi költségvetési elő-

irányzata a szerdai közgyűlésen tárgyalatott
 és fogadtatott el. A fővárosnak 70 millió fo-
 rintnyi értékű tiszta vagyon van. Tiszta
 Kálmán miniszterelnököt a király csütörtökön
 hosszabb kihallgatáson fogadta. A budai
 dalárda kitüntette. A király a budai
 dalárda művészi, emberbaráti és ha-
 zafias tevékenységére elismerésül, arcképevel
 és jelmondatával ékesített arany érmét ado-
 mányozott. A dalárda tudvaleg a múlt hó-
 bban ünnepelte 25 éves fennállásának jubi-
 leumát. A miniszterelnök családja örö-
 me. A miniszterelnök leánya, Rad-
 ványzky Paula báróné, egészséges fugyermek-
 nek adott életet. Tiszta Kálmán e családi örö-
 méhez a szabadeltv körben számosan gratu-
 láltak. — Dr. Pásztyeli Jenőt, ki
 Literaty Ödön képviselőt párbajban lelőtte, a
 törvényszék 3 évi állfogházra ítélte. Pász-
 tyeli felebezzett Irányi Dániel tiszte-
 letére a függetlenségi párt tegnap este la-
 komát rendezett, melyen a mérsékelt ellenzéki
 képviselők közül is számosan részt vettek.

== Országgyűlés. A képviselőház ülése
 nov. 21-én. A csütörtöki vitának fény-
 pontja volt Beöthy Ákos nagyszabásu be-
 széde, melyben a szellemes guny, az átgondolt
 s értékes tartalom, az érveken gazdag s for-
 mában előkelő retorika egyestül. A legnagyobb
 derűtséget kelette, midőn Beöthy Ákos hely-
 reigazította Abrányi Kornélnak azt az állitá-
 sát, hogy Bismarck sohasem kívánt találkozni
 Tiszával. A tény az, hogy egy diplomata ebéd-
 jén találkoztak, de Tisza egy szót sem szólt
 Bismarckhoz, s Bismarck az ebéd végén azt
 kérde a háziúrtól: mindig ily hallgatag az
 önök miniszterelnöke? — Beöthy Ákos be-
 széde második részében belement a közjogi s
 katonai kérdésekbe is, valamint a miniszter-
 elnök politikai rendszerének bírálatába.

Beöthy Ákosnak zajos tetszéssel fogadott
 beszéde után Tisza miniszterelnök ur állt föl,
 hogy megtörje állandó hallgatását, de beszéde
 alatt ismét zajos és igen kínos jelenetek tá-
 madtak.

A miniszterelnök Helfy, Abrányi és Be-
 öthy beszédeire reflektált és a közjogi kérdé-
 sek terén megmutatta ismét, hogy minden vád
 és szemrehányás, melyet e téren fölhoz-
 nak ellene, mily jogos és mily alapos!

A »k. und k.« megoldásának formáját,
 arra a precedensre építé, hogy midőn a dip-
 lomáciai cizmeket eldöntötték, ezt a kéziratot
 is a külügyminiszter irta alá. De hogyan szol-
 galhat ez precedensül a katonai cizmezések
 megoldási formájánál? Itt tehát a miniszter-
 elnök egyszerűen csak kibújt ismét s elbújt
 egy precedens mögé: de semmit sem tisztá-
 zott.

A közös hadseregről Abrányival szemben
 azt mondta, hogy az egséges hadsere-
 g s annak kell maradnia.

Továbbá, hogy a fuzionál nem lebegett a
 Deák-párt előtt a közjogi alap fejlesztése, ha-
 nem csakis a belső intrigák buktatták meg a
 Deák-pártot; de más részről az ellen, hogy a
 Deák politikáját nem azok folytatták, akik
 helyeselték, hanem kik ellenelték, azt hozta
 fel, hogy a fuzió óta a kabinetek többsége
 mindig a Deák-pártból való volt!

Mindezek a szofizmak és rabuliztikák
 felbőszítették az ellenzékét és kivált a függet-
 lenségi pártot, s ennek következtében a mi-
 niszterelnököt nem akarták hallgatni. Folyto-
 nos zaj volt beszéde alatt, s gyakori közbe-
 kiáltás. Az elnök beavatkozott, s erélyesen
 követelte a csendet; gyorsan egymásután két-
 szer utasította rendre Károlyi Gábor, s e-
 miatt nagy lármá kelekkezett. A miniszter-
 elnök csaknem tíz percig állott helyén s nem
 folytathatta beszédét. A kormánypart a beszéd
 végén tüntetőleg eljenzete a miniszterelnököt,
 ellenben a függetlenségi párton elemi erővel
 tört ki a hoozás és tulkiáltá a kormánypart
 eljenzését. Igen izgatott hangulatban végződött
 az ülés.

Megemlítjük még, hogy a vita elején
 Csata Zsigmond mondott másfél óra hos-
 száig tartó beszédet, melynek több részét figye-
 lemlem hallgatták.

A képviselőház tegnapi ülésén br. Ros-
 ner Ervin valóságos dicsőhymuszat zengett Ti-
 szának. Majd polemizálni kezdett az ellenzék-
 kel, azután hatást vadászó frázisokkal emeli
 ki, hogy Tisza programjában adott ígérteit
 milyen fényesen teljesítette. Ezután megtámadta
 Hock Jánost Tiszaiellen beszédéért, s végül
 könyörögve fordult Tiszához mondván:
 »Tartsa meg helyét, ne hagyja el a mi-
 niszterelnöki széket, hiszen a párt a »többség«
 — az ezután is nagyilekfen fogja támogatni.«
 (Általános derűtség.)

Ekkor Hock János személyes kérdésben
 emelt szót. Sietett visszaadni a kölcsönt. —
 Bemutatta Rosner Ervint tetőtől talpig. Mult-
 járól beszélve megemlíti, hogy néhány évvel

előtt egy Nagyváradon tartott Tiszaiellen
 népgyűlésen egymaga többet beszélt a minisz-
 terelnök ellen, mint az összes jelenvolt ellen-
 zéki képviselők.

Az ellenzék nagy derűtség közt hallgatta
 az édeskes leleplezéseket. Rosner br. megki-
 sértette meintegetni magát, de a különben is
 hatástalan beszédet a megújuló zaj mindunta-
 lan elnyomta. Rosner után Irányi beszélt.

Irányi az ellenzék zajos tetszés-
 nyilvánításai közt nyújtja be a honossági tör-
 vény megváltoztatása iránti javaslatát és azt
 folyton megújuló éljenzések közt indokolja.
 Erre felállott Tisza Kálmán és az ellenzék
 gunyos közbekiáltásai közt jelenti ki, hogy
 egy személy kedvéért a törvényt megváltoztatni
 nem lehet. Külömben — folytatja — Tisza
 Kossuth, ki annyi város diszpolgára, az ország
 polgára maradhat. Irányi Tisza válaszával nem
 elégedett meg, mert Tisza nincs arra joga-
 sítva, hogy a törvényt magyarázza, követeli
 a honosítási törvény 50. szakaszának meg-
 változtatását. Erre szünni nem akaró él-
 jenzés hangzott fel az ellenzék sorai közt.
 Majd zajos »hochok« váltották fel ismét, mi-
 kor Tisza beszélni akart. A miniszterelnök
 óriási lármá közt jelentette ki, hogy b a r-
 m i t t e g y e n i s a z e l l e n z é k i, a k o r-
 mánypart Kossuth Lajost min-
 denkor magyar honosnak fogja
 tekinteni.

Tisza e kijelentésére óriási zsvaj, hoch
 és kacagás volt a felelet, a mely percekig
 tartott. A zaj csillapultával Herman Ottó
 beszélt.

== Külföldi hírek. A braziliai forrada-
 lom. — A braziliai egyesült államok meg-
 alakulását, illetve a köztársaság kikiáltását
 hivatalosan notifikáltak az európai kabinetek-
 nek. Az új köztársaság lobogója arany és
 zöld színű s két mezőben 19 csillagot fog
 mutatni; ennyi tartománya van az új kö-
 ztársaságnak. — A német parlamenti
 választások. A német birodalmi gyűlés
 most üli utolsó ülészakát. Eddig azt hitték,
 hogy az új választásokat már januárban meg-
 fogják ejteni. A legújabb berlini hírek azo-
 ban csak márczius végére vagy április ele-
 jére helyezik kilátásba a képviselőválasztásokat.
 Elhunyt tudós. Ahlqvist Ágost, a hel-
 singfors egyetemen a finn nyelv és irodal-
 om tanára, a magyar tud. akad. kultagja,
 elhunyt. Boulanger — hir szerint —
 Spanyolországba utazott. — A braziliai
 ideiglenes kormány rendeletet bo-
 csátott ki, melylyel behozza az általános
 szavazati jogot. Az »Etoile Belge« párisi ér-
 tesülése szerint Dom Pedro a maga és leánya
 nevében lemondott ugyan Brazília trónjáról,
 de meg van győződve arról, hogy a braziliai
 alakuló gyűlés a köztársaságot nem fogja
 jóváhagyni, hanem vissza fogja állítani a csá-
 szárságot, még pedig szász-coburg-gothai Pé-
 ter hercegnek, a császár legifjabb leánya
 fiának uralkodása alatt. (?) Az orosz
 trónörökös tegnap Bécsben át Orosz-
 országba utazott. A z angol király nő
 személyesen fogja megnyitni a parlament új
 ülészakát.

KARCZOLATOK.

(Gróf Zichy József. — Tisza K. — Zichy József. —
 T. t. — Furcsa kis »ndülés.« — Jó leköszöntetési mó-
 dus. — A Tisza-gárdája. — Az agrárius. — A védő.
 — Mink van még?)

Gróf Zichy József, Pozsony megye főispánja — felolvasással nyitotta meg a »Toldy-
 kör« ez évi idényét. Magyarországnak (lehet)
 jövőndi miniszterelnöke pedig ez alkalommal
 Amerikáról, az »uj világ« hatalmas köztársasá-
 gáról tartott felolvasást. Ha majd Tisza Kál-
 mán, a mostani miniszterelnök tart székfoglalót a m. tud. akadémiában, akkor hajlamai-
 nak megfelelőleg — Muszkaországrol fog fel-
 olvasást tartani.

Idézte Zichy József Franklin siritatát is,
 a mely így hangzik:

Erripuit coelo fulmen, sceptrumque Tyrannis...
 (Elrblá az ég villámaint s a zsarnok jog-
 arát.)

Gyönyörű verssor. Mért is nem ragadta
 el az idész gróf Zichy József annak idejében,
 a mikor miniszterelnökül kandidáltak, »a kor-
 mány villámaint és a Tisza-Tyrannus jogarát?«

Mikor gróf Zichy József főispán Ame-
 rikába utazott, akkor (beszélt a felolvasásban)
 látta, hogy az amerikaiak minden kiséret nél-
 kül felteszik a vasutra cscesembiket s azok
 két-három napi ut leteltével is megérkeznek
 a nyakukba akasztott táblán megjelölt helyre,

Korona-forrási
 Foghust
 Hamisításoktól óvakodjunk!
 NDRE
 K.
 artási ezik-
 E 24.
 onos ki-
 gyári árak
 zsi és teli
 an érke-
 választék-
 ezett Dit-
 ner-féle a
 elősmert
 salon,
 tali petro-
 s minden
 6 cikkek
 áttel
 KY ENDRE.
 zékek ki-
 rmentve.

mert utközben a teljesen idegen utasok gondozásában részvesznek.

A volt magyar kereskedelmi miniszter maga is ringatott és ápolgatott egy ilyen csecesmót, a miből ismét kitűnik egy olyan tulajdonság, a melylyel Tisza Kálmán nem rendelkezik.

A miniszterelnök-jelölt urnak kedélye is van, Tiszának pedig (ki lelkiülete sívárságát árasztja el egész közéletünkön) egy csepp sem jutott a kedélyességéből, a nagyság ezen egyik ösmérvéből.

Mert a családi érzések (a melyeket Tiszában annyira magasztalnak) mamelukjai még nem elegendők az ndvösségre, rendelkeznek ezekkel még az állatok is, és még sem lesznek miniszterelnökké... az emberek között!

Tisza Kálmán a magyar országgyűlésnek tisztelet nélküli, a m. tud. akademiának tiszteletli tagja.

Amott a piros bársony zsölyét úgy elfoglalta, hogy bottal sem lehet belőle kivenni, itt, az akademiában pedig nem képes egy egyszerű székfoglaló megtartására.

Pólaban Semsey sorhajó kapitány azzal a kijelentéssel köszönté fel a német császárt, hogy a tengerészetenek a háboru csak "üdülés" volna.

Kifizamodott egy katonai felfogás! A mi nekik "üdülés", az a hadiköltségeket viselő polgári társadalomra nézve — persze — végkimerülés.

Imé, az egyik Semsey okos dolgokra költ, a másik ugyanakkor — bolondokat beszél!

Szerbiában Mihály metropolitát nem szeretik. Sehogy sem akar leköszönni. Milán a dolgon úgy segített, hogy a metropolita fizetésének leszállítását javasolta a kormánynak s a regenseknek. A tanácsot elfogadták, a mire Mihály metropolita tüstént — leköszönt.

Nem lehetne ezt a modust Tisza Kálmánnal szemben követni? Vonják el tőle a "tábla pénz" és meglátják, hogy tüstént le fog köszönni!

A Tisza Kálmán gárdája — ugylátszik — nem épül a Wekerle nagy sikerein. Hegedűs Sándor — ugymond — "visszatartja örömét" a budgetben kimutatott nagy siker felett, Rakovszky István, az előadó pedig azzal dicseri a költségvetést, hogy "annak kedvező eredményét a közönség tulbecsüli."

Ah, ah, ah! Tisza ur — úgy látszik — olyan törpe fenyő, a melyik nem szereti, ha mellette jelenyefák nőnek.

Megayirbáltatja, mint a hogy megnyirbálták Debreczenben a nagyerdei fasort.

A „DEBRECZEN” TÁRSZÁJA

A szerelem iskoláját...

A szerelem iskoláját Régen járom Beh sok szép szem, beh sok szép lány Volt tanárom.

El is mentem minden nap az Iskolába S a tudomány szívem, lelkem Átaljárta.

Játszva ment a tanulásom Egész évben, A mig csak a szigorlattal Föl nem léptem.

Az év végen megfelelni Sohse tudtam Igy történt hogy örökösen Csak megbuktam!

A „Debreczen”-nek írta: Pászti.

Írók, közönség.

Neveztek önzőnek, hiának Franciaország ideges népét, engem mondatlan lekezelés fog el, a mikor erre a csodálatos nemesre gondolok, mely a maga íróit fejedelmi fényvel veszi körül, mely egy érdemes köny-

— Inkább vesszen a haza, minthogy Szilágyi, Baross és Wekerle meintsék meg! — Ez a jelszó, mert a koncepció még mindig Tisza Kálmán dobálja az ebeknek.

— Majd lefözöm én Wekerlet! — dühöng magában a nagy ur „Mert ha Wekerle megszüntette a deficitet azáltal, hogy a regáléjvedelmet egyszerűen elsinkóftatta egyesektől, községekétől és városoktól, én meg majd a föld birtokot fogom kisajátítani s a földönfutókká tett földbirtokosokat úgy kárpótolom, hogy kinevezem mind a Ferencz József-rend lovagjaivá. A koldus-társaságjának hordhatja valamennyi ezt a cs. k. fityegőt!”

Nem ez volna az agrár-politika, a melyet a költségvetési vita folyamán hangoztattak a mameluk uraságok?

Tisza Kálmán mint agrár politikus! Ismét egy az ellenzékétől ellopott elv. Valóságos „Mädchen für alles”, egy „kény lány” a politikában.

Lesz Tiszából még antiszemita is. A lapját Verhovay Gyula fogja szerkeszteni, a Horváth Gyulája pedig lesz akkor Csátár Zsigmond.

Az ő agráriuskodása után már egyéb nem következhetik.

A mely városba az ember úgy érkezik, mint a Weinberger Mihály földesi uzsorás védője, oda ugyan nem érkezik mint politikus, még kevésbé mint képviselőjelölt.

Van Magyarországon vagyon-biztonság? Feleljen erre a regále elrablás.

Van személyes szabadság? Erre pedig feleljen a póttartalékosoknak egy évre való bennmarasztása.

Mi van hát? Van még Magyarországon phylloxera, adó, Tisza Kálmán és trachoma.

Egyéb már nincsen. Vegye el tőlünk ezt is Ausztria.

Gili Balázs.

HELYI HIREK.

* Kossuth Lajos diszpolgársága iránt Szöke János és 99 bizottsági tag társa a kérvényt tegnap a városi közgyűléshez intézve beadták, a mely 28-án fog elintéztetni.

Semmi kétségünk nincs, hogy azon időn és enyészeten át ragyogó érdemeknek, a melyek nemzetünk történetében egy újabb korszak kezdetét jelzik, osztatlan elismerésül a kívánt határozat közfelkiáltással fog meghozatni.

Jelezni kívánjuk egyúttal e helyen, hogy a kérvényhez 60 aláírást Szöke János ur, 40-et pedig Hódy Béla ur, pártunk jeles tagjai gyűjtöttek.

* Törvényeségi hírek. A debreczeni kir. büntető törvényszék előtt legközelebb a következő végtárgyalások vannak kitűzve: Nov. 27-én: Topfer József ellen, lopás miatt. Kö-

ris Andrásné és társai ellen, becsületsértés miatt. Bódi István és társai ellen, magánlak megsértés miatt. Róza István ellen, okirat hamisítás miatt. Nov. 28-án: Reich Sámuel ellen, vétkes bukás miatt. Nov. 29-én: Forgács Gábor ellen, lopás miatt. Ifj. Radócz János és társa ellen, lopás, illetve orgazdaság miatt. Vas József és társa ellen, lopás miatt. Zaveczki Vince ellen, sikkrasztás miatt. Mátyás János ellen, lopás miatt.

* Gróf Teleki Sándor 1848/9 iki honvédezedes, a kiváló író, kitől legutóbb lapunk keddi számában közöltünk volt egy nagy értékű tárcza-czikket, több nap óta városunkban idözik, hol barátai, ismerősei és tisztelői körében a szeretetnek és rokonszervek számos jelében részesül. — A gróf ur bár kissé gyöngélikedik, — nagyon jól találja magát az ő szeretett Debreczenében, melyhez szíve hozzá van forrva.

* A kít a virágok ölték meg Romantikus halállal mult ki Ujlaki István nevű kertész-legény, a ki Butala Mihály kertésznel szolgált péterfia-utca 898 sz. a. Ujlaki — gazdája tudta nélkül — f. hó 21-én este nem szokott fekhelyére, hanem az üvegház tenyész-kamarájába feküdt le a'udni, nem is sejtve azt, hogy ezen álmából soha többé nem ébred föl. Valószínűleg azért feküdt ide, mivel ezen helyiség fűtve volt, így a hideg novemberi éjszakán kényelmesebbnek gondolta itt az alvást. F. hó 22-én reggel szokott fekhelyén keresték a kertész legényt, de nem találták. Véletlenül benéztek az üvegház tenyész-kamarájába: ott találták meg holtan. Külsőrszak nyomait nem találtak rajta, hulláját azonban felboncolták s konstataálták, hogy szézeny mérgezés folytán a agyszélhűdés érte. Tehát a növények éjjeli kiparólgása ölte meg! Nem valószínű, hogy öngyilkossági szándékból feküdt volna a veszélyes helyre Ujlaki, különben is szerelmes leányok privilégiuma az, hogy virágok illatával öltöjék ki reménytelen életüket. Ez legalább szép, regényes halál. Ujlaki, noha kertész volt, valószínűleg nem ismerte a növényeknek ezen gyilkos természetét, így gondatlanságból feküdt le éjszakára a tenyész kamarába, mert semmi jel nem mutat arra, hogy öngyilkossági szándékból tette volna ezt. Ujlaki István agárdi születésű, 23 éves r. kath. vallású nőlen ifju volt, már hosszabb idő óta szolgált Butallánál s rendszertő munkás embernek ismerték. — Haláláról az agárdi előjáróságot értesítették.

* Börtön helyett szabadság. Szabó Lajos szomorú dolog miatt jött be Nánásról csütörtökön a kir. törvényszék elé. Ekkor hirdette ki előtte M o c s y kir. bíró a legfelsőbb bíróság azon ítéletét, mely szerint s z a n d é k o s e m b e r ö l é s v é t s é g e miatt 4 évi fegyházra lett ítélve s meg is kellett volna rögtön ismerkednie a börtönnel, ha ügyvéde dr. Nagy Lajos perújítást nem kezd. — A törvényszék felolvasta az ide vonatkozó kérvényt, melyben elmondva van, hogy Szabó Lajos nem részesese azon 1887. aug. 2-án elkövetett emberölésnek, melynek áldozata Bodnár Mihály gulyás lett. Elmondja a kérvény, hogy

Szabó Lajos csak ottan körül volt, mikor H o k József összeveszett a marháth hajtó Bodnárral s még bekíté őket, mire Hok ugy ellátta Bduárt, hogy biz az nem költ fel többet. — O — Szabó — még ápolta is Hokot. — N o v á k József és M á r ó József hivatalos okirattal bizonyítják miszerint Szabó ártatlan és Hok József a gyilkos — Szabó ki azért jelentkezett a törvényszék előtt mert Hok furfangosan terjeszté, hogy ő a gyilkos, bizonyítani akkor nem tudott semmit, mert nem látta, hogy volt ezen esetnek két tanuja is, meg nem is volt módjában akkoriban tisztázni magát. A törvényszék tanácskozás után kimondta, hogy helyet ad a kérvénynek, mert ha igaz a tanuk vallomása, akkor más fordulat áll be ez ügyben s esetleg a Szabó ártatlansága ki is derülhet. Tehát, hogy esetleg ne bűnhődjek ártatlanul, szabadon bocsátotta. — Így Szabó Lajos vissza mehetett Nánásra s majd az idő mutatja meg, hogy ki hát a bűnös?

* Színház. Csütörtökön „Donna Juannita” cz. operette, tegnap pedig — népd előadásul — „Magduska öröksége” cz. népszimű adatott. Miután mindkét darab előadásáról ezeltől nem régen hosszabban referáltunk, most csak annyit konstatálunk, hogy az újabb előadások nagy sikerrel folytak le.

Színházi műsor. Nov. 24-én: „Csókonszerzett vőlegény” (énekes bohózat, piros bérlet) 25-én: „Arany ember” (szimű, páratl. bérlet) 26-án: „Kisasszony feleségem.” (operette, páratl. bérlet) 27-én: „Nebántsvirág” (páratl. bérlet) 28-án: „A hol unatkozna k.” (vigjáték, páros bérlet) 29-én: „Nóra” 1-ször (szimű páratl. bérlet) 30-án: „Nóra” 2-ször (páros bérlet) Decz. 1-én: „Ripacsos Pista dománya” (népszimű, páratl. bérlet) 2-án: „Marótban” (tört. dráma, páros bérlet).

* Új magyar nemes. O felsége a király magyar nemességét, orsovai előnévvel adományozta L á h n a r Viktor m. kir. hovvéd alezredesnek, az első (bpesti) honvéd gyalog feldandár parancsnokának. Láhner Viktor a közös hadseregben a mi 39 dik gy. ezredünkben szolgált Réme volt vas szigora miatt minden rossz bakának, de szeretett parancsnoka a jóknak. Mintja a valódi vitéz katonának. A honvédséghez mint százados ment át s elég gyorsan emelkedik, mert van is rá sokszor érdeme. A lapok hazafias szellemét is kiemelik mostani kitüntetésé alkalomból, katonai érdemein kívül. — Bosznia okkupációjában hősiiesen viselte magát. Sulyos sebet is kapott. Láhner különben szabcsmegeyi magyar az utolsó füzég, s közeli rokonságban van a helybeli Patay családdal.

* Kir. tanfelügyelői körlevél. (Az egyh. főhatóságokhoz polgári és községi elemi iskolások elnökeihez és izr. hitközségi előjáróságokhoz): Válás és közoktatási m. kir. miniszter ur ő nagyméltósága f. 1889. évi okt. hónap 2-án 42671. sz. a. kelt magas rendeletében kötelesemmé tette a következőket: 1. „Minden iskola fenntartónak kötelesevévé tegye, hogy az általa fenntartott iskolánál ezentul ujonnan szervezett (rendszeresített) vagy megszűntetett tanítói állomásnak szervezési vagy megszűntetési időpontját a tanítói állomás szervezése, illetve megszűntetése idejétől számított 30 nap alatt, — az általa ujonnan alkalmazott vagy elbocsátott tanító színtén 30 nap alatt a kir. Tanfelügyelőség-

anyagi jutalmat érdemel-e, mint akármely más mesterember? Mert végre is, mikor a megélhetésről a napi kenyérről van szó, tessek különválasztani a tiszteletet a pénzről, s egy újságbeli cikknek éppen úgy megfizetni a bőséges árat, mint a legfinomabb majolikának, a miben utóljára is, csak egyetlen ember gyönyörködhetik. Mert lehetetlen az, hogy egy nagy újság egész közönsége ne fizethetne meg tisztességesen egy író, a ki mégis magasabb élvezetet szerez neki, mint az, a ki a mellényét megvarrja.

Nekem úgy rémlik, hogy ezek az okok azok, a melyek, a nagyobb, az igazi tehetségek életre keltet megakadályozzák. A mi viszonyaink közt nagyon is természetes, hogy az irodalmat — mindenesetre kivételekkel — csupa középzszerűségek foglalják el; bizonyos nehezkes, ügyetlen „irodalmáro”, a kik csak a nyomdafestékre áhitoznak. A nagy tehetségek, a kiknek lelkében a teremtés költői vágya forrong, mindaddig talán alszanak a hó alatt, várva a ragyogó napsugár, mely a tavasz vidám zendülését meghozza.

Ezért kívánom én, bár támadna a magyar elbeszélő irodalomnak is egy olyan macenása, mint Semsey Andor, a ki — én meg vagyok róla győződve, — áldottá és nagygyá tenné a nevet, mindazok előtt, a kik e műfaj fogyatkozásait műértő, tiszta szemekkel szemlélik. Egy lelkes, igaz okos embert gondolok, a kinek a magyar litteratura felvirágzása fekszik a szíven; de nem reklamahajhászó üzleti lelküket, a kik azzal a czézzal tűzik ki a maguk szégyenes szar aranyát, hogy pénz helyett protektori vállvételleg foglalják a naiv pályázókat kifizetni. De nehogy valaki a szerzői elkeseredésnek vegye ezt az utóbbi mondat, azonnal kijelentem, hogy én sohasem vettem részt az e fajta pályázatban s így biztos, hogy nem a saját esemből beszélek.

Asmódi.

Saját gyári raktárai
belföldön:
Bécs, Budapest,
Prága, Lemberg, Grác és
Trieszt.

DITMAR R. BÉCSBEN.
Gyári raktára Bpsten: fürdő- és nádor-utca sarkán.
Legnagyobb lámpagyár Európában.
(ALAPITTATOTT 1840-ben)

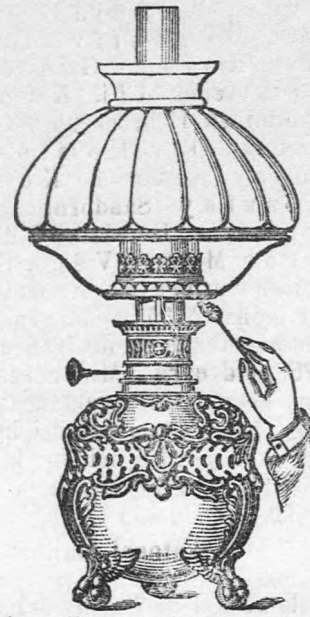
Saját gyári raktárai
külföldön:
Berlin, München, Milánó,
Róma, Lyon, Varsó
és Bombay.

DITMAR-LÁMPÁK

Ditmar R.-féle
30" Bécsi villám-lámpa
világító-ereje 105 gyertyafény.
Photometerileg megmérte Dr. WEBER L.
kir. egyet. tanár ur Boroszló. Dr. BENE-
DIKT R. műegyetemi m.-tanár ur Bécs.
Ditmar R.-féle bécsi villám-lámpa
alulról
meggyújtható, szabályozható és elotható.

Ditmar R.-féle
Brillant-Meteorégők
golyó alakú lánggal.
15", 20", 25", 30", 35", 45" nagyságban.
31, 50, 70, 87, 138, 157 gyertya fénye.
Asztali- és függő-lámpák,
csillár, falilámpák, lámpások stb.
felszerelésére.

30" Bécsi villám-lámpa.

Napégők 15" és 18"
rég elismert és kipróbált szerkezet asz-
tali-, függő- és falilámpákra.

Mindenféle üveg-felszerelés
petroleumlámpákra a legnagyobb válasz-
tékban.

Asztallámpa Brillant-Me-
teorégővel.

Különös figyelmeztetés: A múlt évben feltalált Meteorégőket (golyó-alakú lánggal), melyek mindenütt, úgy belföldön, mint külföldön nagyszerű sikert vívtak ki, sikerült tökéletesen; ezáltal elértem a világító erő emelkedését. egyúttal a kezelést is egyszerűsítettem, hogy az égő koronáját (15", 20" és 30") felemelve, meggyújtani lehet, a nélkül, hogy a golyó, tulpán, vagy ernyő és lámpacső levevése szükségeltetnek. (Lásd a rajzról).

Mintalapok és árlapok

díjtalanul és bérmentve.

Ditmar-lámpát minden hirne-

ves lámpa-üzlet raktáron tart.

DITMAR R.-féle

biztonsági szalon-petroleum

szagialan, viztisztá, csak 50 foknál gyulékony. — Minden Gyári jegy.

mennyiség helyben bérmentve házhoz állítatik. Egyedül csak

DITMAR R. gyári raktárában Budapest, fürdő- és nádor-utca sarkán kapható.

Raktár: Kaszanyitzky Endrénél Debreczenben.

Pirszen

(Coaks)

ugyszinte kőszent fűtésre és kovácsok részére legjobb minőségben házhoz is szállítva ajánl jutányos áron a légszeszgyár igazgatósága Debreczenben.

Megrendeléseket részünkre elfogad **MENDELOVITS LAJOS** főtéri dohánytözs-deje.

A brüsszeli 1883-ik évi nagy nemzetközi kiállítás alkalmával olmányul kitüntetve.

Férfiak számára

Szenzációs találmány!

Dr. Borsodi cs. kir. szabadalmazott villanyos fémlámpa, kipróbálva és jutalmazva, gyengeség ellen használható, mert ez az elgyengült idegeket erősíti s ifjú erőt önt beléjük. Előállításá igen kellemes, és csupán a fémlap észre nem vehető hordása a testen is elég arra, hogy az eredmény elérésék.

Árak: I. oszt. 55 frt, II. oszt. 40 frt, III. oszt. 30 frt.

A cs. kir. villanyos fémlámpák raktára (Dr. Borsodi szabadalma.) Bécs, I. Weinburg-utca, Nr. 9. Kimerítő használati utasítás 50 krért küldetik.

!!! A ki nem tudja, !!!

hogy a sok hirdett gyógyszer közül melyik felelne meg leginkább betegségének, az kérje azonnal levelező-lapon Richter kiadóintézetétől Lipcsében, a képekkel ellátott „A Betegparát” című könyvecskét. A hozzá nyomtatott hálalratok bizonyítják, hogy a művészkében foglalt jó tanácsok követése által, nem csak ezren-meg-ezren elkerülték a haszontalan pénzkiadást, hanem még a vágya-vágyott gyógyulást is hamar megtalálták. A könyv ingyen küldetik meg.

A MAGYAR-FRANCZIA
biztosító
részvénytársaság
VEZÉRÜGYNÖKSÉGE.

LUKÁCS ÁRMIN
bank-, gabona- és termény-
bizományi üzelete.

A BUDAPESTI
bánya s téglagyár
társulatnak
ÜGYNÖKSÉGE.

Bevásárol, illetve elad napi áron: mindenféle osztrák magyar állampapírokat, v a s u t i részvényeket, egyéb értékpapírokat, elsőbbségi kötvényeket, zálogleveleket, budapesti magán- és helyi részvényeket; mindenféle gabona- és termény-neműeket.

Elad mindenféle Igérvényeket és sorsjegyeket, utóbbiakat egyenként, vagy csoportosítva, részletfizetésre és jutányos árban és feltételek alatt.

Kölcsönöz mindezekre jutányos kamattal és feltételek mellett előlegeket.

Bevált mindenféle szelvényeket.

Leszámítol ércz és papírban szóló váltókat a folyó kamattal szerint.

Közvetít első rangu hazai intézeteknél előnyös jelzálog hiteleket, hosszú évi törlesztésekre.

Utalványoz bárhova az osztrák magyar monarchiában összegeket kifizetésre vagy vállal utalványokat incassálni.

Mindezen műveleteket bizományilag mérsékelt jutalék felszámítással.

Elfogad biztosítási ajánlatokat tűz-, jégkár-, balesetek ellen és az ember életére (korrelés-, haláleset- járadék, gyermekelházasítás esetére, a legújabb francia kombinációk szerint; végre megrendeléseket a budapesti kőszénbánya s téglagyár által készített díztégliák, téglalemezek és konyha, folyások, kapubejárat burkolatára való kerámia gyári áron. Bővebb felvilágosítással vagy utbaigazítással szolgál szóval vagy levélileg

Lukács Ármin

piacz utca 1824 sz. Szikszay (Dragota-féle) házban 1-ső emeleten.

1890. Január 1-ével új előfizetést nyitunk a
„MERCUR”
20. évfolyam.

hiteles sorsolási tudósítóra.

A nagyszámú sorsolási lap közül a „Mercur” az elismert megbízhatóságával, legtekélyesebben és világosan szerkesztett huzási jegyzékével fogva kitűnik. A „Mercur” magyar német szövegben hónaponta 2-3-szor jelenik meg, nyomban minden nagyobb és fontosabb huzás után.

Minden előfizető ingyen kapja a „Mercur”
Sorsolási évkönyvet
1890-ik évre

mely teljes hátralék-kimutatás az összes 1889. december végéig kisorsolt és még be nem váltott magyar, osztrák és külföldi sorsjegyekről, tartalmaz továbbá az

általános sorsolási naptárt
1890. évre.

Mindamellett, hogy a „Mercur” anyaga napról-napra szaporodik, a lap előfizetési ára változatlanul marad és pedig

egész évre 2 frt

börmentes postai szétküldéssel együtt. Mutatványszámokat kívánatra egy egész hónapig ingyen és bérmentve küldünk.

Előfizetéseket elfogad

A „MERCUR” kiadóhivatala
Budapest, V., Dorottya-u. 12.

FISCHER JÁNOS

„K E G Y E L E T” temetkezési intézete
DEBRECZENBEN,

elvállal temetések rendezését legolcsóbb árak mellett 10 frttól kezdve:
Teljes temetések halottas kocsikkal vidéken is eszközöltetnek.

SIREMLEKEK 4 frttól kezdve kaphatók.

Ércz, élő és francia művirág

KOSZORUK

ingyen szalagírással, nagy választékban és a legszebb kivitelben kaphatók.

Piacz, Czégely-ház Miklós-utca sarkán, a megyeházzal szemben.

FÉNYES MÓR
férfi- és fiu ruha üzlete
Debreczen, miklós-utca sarkán.

Ajánlja a
TÉLI IDÉNYRE

alanti felette jutányos árjegyzékét:

1 férfi egész öltöny	6 frt — krtól	teljebb, egész a legfinomabbig.
1 „ téli kabát	3 „ 75 „	
1 „ mentsikoff	8 „ — „	
1 „ mikádó kabát	— „ — „	
1 szövet béléssel	5 „ 50 „	
1 „ nadrág	2 „ 50 „	
1 „ báránnyéléses kabát	8 „ — „	
1 fiu egész öltöny	3 „ — „	
1 „ téli kabát	3 „ — „	
1 „ mentsikoff	5 „ — „	
1 „ mikádó	4 „ 50 „	
1 köpenyeg, valódi erdélyi anyagból	8 „ — „	

Utazó bundákat farkas, sopp, fekete erdélyi báránnyélés és városi bundákat igen olcsó árban számítottok.

Tömeges látogatást kér

tisztelettel
FÉNYES MOR
a miklós-utca sarkán.

